

սեր հոկտեմբեր 17-ի ազատարար հրովարտակը՝ կշանան իրագործել նորան կեանքի մէջ սոսկ խաղաղ ճանապարհով, մոտենալով իրանց ծրագրով կոնստիտուցիոնո-դէմոկրատ կուսակցութեան ուղղութեան, նայած մեր ազգային շահերին: Նոր կուսակցութիւնը կովկասը համարելով բնաշխարհ մեր և մեր հարևանների, ոչ ի բաց առեալ և կովկասեան ունեւորին, պիտի կապուի նոցա հետ համերաշխութեամբ, առաջն առնէ հայ գաղթականութեան. նորա քաղաքականութիւնը պիտի լինի՝ ազգ-եկեղեցու անկախութիւնը, լեզուի ազատութիւնը, բարեգործական ընկերութիւնների և ուսումնարանների ազատ պահպանութիւն և վերջապէս Տաճկաստանի և այլ հայերի բարենորոգման խնդիրը, բայց այս ամենը միմիայն կուլտուրական խաղաղ ճանապարհով:

■ Տարին նոր է սկսւում և արդէն բազմաթիւ տեղերից, մանաւանդ Պարսկաստանի խորքերից դիմում են մեզ և խնդրում ձրիաբար «Լուսավ» ուղարկել այնտեղի գրադարաններին. մատնացոյց տնելով իրանց աղքատին վիճակը: Խմբագրութիւնս ուղարկում է որչափով որ հնարաւոր է համարում, բայց ամենքին օգնութեան հասնել անկարող է, մանաւանդ այս տարին, երբ ազգային աղէտների պատճառով, բաժանորդագրութիւնը կաղի կաղէ ընթանում: Ուստի միւսներին բաւարարութիւն կտանք, երբ բարեսէր մարդիկ «Լուսավ»ի աւելորդ օրինակներ կթողնեն խմբագրութեանս տնօրէնութեան:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

I.

Գրեգորիս քահանայ Երզնկեանցը մեր կոնսիստորիայի ծառայողներիցս ըուկոտի արժանանալուց յետոյ գրել էր, որ կոնսիստորիայի ծառայողներս վարակուած ենք կաշառակերութեամբ, ծծում ենք ժողովրդի հիւթը և անփոյթ ենք մեր գործավարութեան մէջ: Մենք պատրաստեցինք մի ընդարձակ պատասխան այդ զրպարտութեան դէմ միառմի հերքելով բոլոր կէտերը և ընդհակառակը ցոյց տուինք նորա մըտքրած այն նոր եւ թարմ հոսանքը, որ քանդելով կոնսիստորիայի իրաւանց ու արդարութեան թուրը՝ տգէտ, անուս և թերուս տիրացունների մերժուած գործերը առաւ ու տարաւ, քշեց ու հասցրեց, հանեց մինչև սինօդ ձեռնադրելու համար: Այս ամենը ապացուցուած էր փաստական կերպով. և որովհե-

ան այդ մեր պատասխանը շատ իրարանցում պիտի հանէր, ուստի անհրաժեշտ էր որ ներկայացնէինք այն նորին Բարձր սրբ. Թեմակալ Առաջնորդին ի գիտութիւն. և ապա թէ հրապարակ հանէինք, սակայն ս. Առաջնորդը արգելեց մեզ, ասելով թէ՛ ես ինքս կ'ընենմ և արդիւնքը կ'հրատարակեմ լրագրի միջոցով, հեռացնելով պաշտօնից յանցաւորին:

Թիֆլիսի հայոց Կոնսիստորիայի ծառայողներ:

31 դեկտեմբերի 1905 թ.

(Ստորագրութիւններ)

Տփլիս

Ծանօթ. Յանուն անկողմնապահութեան տպագրելով այս նամակը, մենք չենք կարող չը յայտնել մեր հետեւալ տարակոյսները: Նախ՝ ի՞նչպէս կարող են մի հաստատութեան ստորին պաշտօնեաները կաշառակերութեամբ վարակուած լինել, երբ վերինները մաքուր են: Ի՞նչպէս կարող է կոնսիստորի մի անդամը «տղէտ անուս» տիրացուների մերժուած գործերին ընթացք տալ միայնակ, հասցնել սինօդ, գործն յաջողութեամբ ու տիրացուներին բահանալութեամբ ստակել տալ երբ կան միւս անդամները և նախագահը: 3. Ի՞նչպէս կարող է բարեմասնութիւններով օժտուած հայր Նրզնկեանը, որ սրբազան առաջնորդի առանձին համակրութիւնն է վայելում, այդպիսի ծանր մեղադրանքներին իւր դառնալ: 4. Ի՞նչպէս հաւատանք թէ սրբազան առաջնորդը «փաստական» մի հերքում տպագրելու արգելք կ'դնէր: 5. Ի՞նչ հետեանք է ունեցել այն ըննութիւնը, որ սրբազան առաջնորդը խոստացել է կատարել և «յանցաւորին արձակել»: ԽՄԲ.

II.

Իմ ծիսական պ. Մկրտիչ Սպարապետեանցը իւր հանգուցեալ Մօր Թագուհւոյ հոգեհացի փոխարէն յանձնեց ինձ մի հարիւր ըուրլի, կէսը գործ դնելու յօգուտ Գանձակի աղէտեալ հայերի և միւս կէսը՝ Թիֆլիսի արկածեալ հայերի, որպիսի գումարը սորա հետ ներկայացնում եմ Խմբագրութեանդ տնօրէնութեան:

ԳԻԻՏ Ա. Ք. ԱՂԱՆԵԱՆՑ

Խմբագրութիւնս յիշեալ մի հարիւր ըուրլին առանձին յայտարարութեամբ ներկայացրեց Վեհափառ Կաթողիկոսին:

III.

Թարգելի խմբագիր

Բարի եղէք ղետեղելու հետեւալ նամակը պատուարժան-
թերթիդ համարներէից մէկում:

Բաց նամակ հայուհիներին-

Քոյրերս, հասել է ժամը, երբ մեզանից ամէն մէկը պար-
տաւոր է գիտակցաբար վերաբերուել դէպի օրուան չարիքը:
Չարիքը մեծ է և վճռողական: Ազգի գոյութեան հարցն է
մեր առաջը դրուած. մարդկային ամենամեծ սրբազան պարտք
կայ ամեն մի անհատի վրայ: Ձեռք ձեռքի տանք և միացած
ոյժերով գրոհ տանք դէպի կործանիչ հրէշը, որպէս զի յաղ-
թովը մենք լինենք, ոտքերի տակ թաւալենք օրուայ աւերիչ
չարիքին, որպէս զի անէծքների արժանի նախնիքներ չլինենք
մեր ապագայի նոր սերնդի համար: Յուսահատուելու, ընկճուե-
լու օրեր չեն, այդ թուլամորթներին է յատուկ, այս սև օրե-
րին դորանից աւելի դաւաճանութիւն չկայ: Ուրեմն դէպի գործ-
ով ինչով կարող է և ահա այդ համոզմունքն է, որ մեզ ստի-
պել է դիմել մի ամենահամեստ միջոցի. կարծում ենք, որ այս
համեստ միջոցով ևս կարելի է սրբել թշուառների մի կաթիլ
արցունքը: Մենք ձեռնարկել ենք մի գրական գեղարուեստական
ժողովածուի հրատարակութեան «Արցունքներ» վերնագրի տակ:
Ժողովածուին կ'աւանակցեն միայն հայուհիները. մեր
ձեռքի տակ եղած նիւթերը բաւական չ'համարելով, ուստի
հրապարակով խնդրում ենք այն բոլոր հայուհիներին, որոնք
ունեն զանազան հեղինակութիւններ (օր. բանաստ. վէպիկ-
պատմութեան, նամանուանդ վերջին դէպքերի նկարագրու-
թիւններ) բարեհաճեն ուղարկել մեզ, որպէսզի մեր ձեռքի տակ
եղած նիւթերի վերայ աւելացնելով, կարող լինենք շուտով
հրատարակել «Արցունքներ» ժողովածուն, որից գոյացած զուտ
արդիւնքը յատկացնում ենք աղէտից վնասուած հայերի օգ-
տին: Որովհետև ժողովածուն դարդաբաւած պիտի լինի բազ-
մաթիւ նկարներով, ուստի խնդրում ենք ուղարկել մեզ նաև
վերջին դէպքերից լուսանկարները և աղէտին զոհ գնացածնե-
րի լուսանկարները: Վերջին անգամ խնդրում ենք որքան կա-
րելի է շուտով ուղարկել մեզ մեր խնդրածները: Ժողովածուին
վերաբերեալ բոլոր դիմումների համար, խնդրում ենք դիմել
հետեւալ հասցէով.

Г. Майкоуъ (Куб. обл.) օրիորդ Զ. Բերբերեան
Յարգանք օր. Զաբէլ Բերբերեան
Եղիշէ Բաղդասարեան.